EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 14.10.2021
COM(2021) 633 final

ZPRÁVA KOMISE

EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o činnosti a konzultacích koordinační skupiny proti mučení uvedené v článku 31 nařízení (EU) 2019/125 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání

1. Úvod

Ustanovení čl. 31 odst. 4 nařízení (EU) 2019/125 ze dne 16. ledna 2019 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání[(1)], ukládá Komisi povinnost předkládat Evropskému parlamentu výroční zprávu o činnosti, šetřeních a konzultacích koordinační skupiny proti mučení. Zpráva nesmí narušovat obchodní zájmy fyzických či právnických osob.

V této zprávě jsou uvedeny informace o činnosti koordinační skupiny proti mučení v roce 2020.

2. Regulační rámec

Cílem nařízení je zabránit jednak trestu smrti, jednak mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání v zemích mimo EU prostřednictvím omezení obchodu s některým zbožím. Nařízení rozlišuje mezi:

- zbožím, které je ze své podstaty protiprávní a nemělo by s ním být obchodováno vůbec (příloha II), a
- zbožím, které může mít oprávněná použití, jako jsou prostředky pro vymáhání práva (příloha III) a zboží pro terapeutické použití (příloha IV).

Obchod se zbožím uvedeným v přílohách III a IV podléhá určitým omezením. Nařízení zejména:

i. zakazuje dovoz zboží uvedeného v příloze II, které nemá jiné praktické využití než pro účely trestu smrti nebo mučení, do EU, jeho vývoz z EU a jeho tranzit přes EU. Zakazuje poskytování jakékoli technické pomoci v souvislosti s takovým zbožím, včetně školení o tom, jak je používat. Zakazuje rovněž reklamu na takové zboží v tištěných médiích, na internetu nebo v televizi či v rádiu, jakož i vystavování nebo nabízení k prodeji na výstavách nebo veletrzích;

ii. vyžaduje, aby bylo pro vývoz zboží uvedeného v příloze III, jež by mohlo být použito pro účely trestu smrti nebo mučení, ale které může mít také jiná oprávněná použití (např. vymáhání práva), vydáno předchozí povolení, a to případ od případu. Předchozí vývozní povolení je vyžadováno také pro poskytování technické pomoci nebo zprostředkovatelské služby v souvislosti s touto kategorií zboží. Příloha III nezahrnuje:

   a) palné zbraně, na něž se vztahuje nařízení (EU) č. 258/2012[(2)];

   b) zboží dvojího užití, na něž se vztahuje nařízení (EU) 2021/821[(3)] nebo

---

(1) Úř. věst. L 30, 31.1.2019, s. 1. Nařízení Rady (ES) č. 1236/2005 ze dne 27. června 2005 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání (Úř. věst. L 200, 30.7.2005, s. 1), bylo několikrát pozměněno a následně kodifikováno jako nařízení (EU) 2019/125.

(2) Nařízení (EU) č. 258/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se provádí článek 10 protokolu Organizace spojených národů proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (protokol OSN o střelných zbraních), a stanoví vývozní povolení, opatření pro dovoz a tranzit palných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva (Úř. věst. L 94, 30.3.2012, s. 1).

(3) Nařízení (EU) 2021/821 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí režim Unie pro kontrolu vývozu, zprostředkování, technické pomoci, tranzitu a přepravy zboží dvojího užití (přepracované znění) (Úř. věst. L 206, 11.6.2021, s. 1).

c) zboží, na něž se vztahují podmínky stanovené ve společném postoji Rady 2008/944/SZBP [4] a

iii. reguluje obchodování s chemickými a farmaceutickými látkami (příloha IV), které by mohly být použity pro trest smrti (například injekční aplikací smrtelné dávky). Bylo zavedeno zvláštní povolení (všeobecné vývozní povolení EU) pro kontrolu vývozu těchto anestetických chemických látek a k zabránění jejich předání pro použití při popravách injekční aplikací smrtelné dávky, aniž byl omezen obchod s těmito látkami pro lékařské, veterinární či jiné legitimní účely.

3. Činnost koordinační skupiny proti mučení

Koordinační skupina proti mučení byla zřízena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2134[5], aby posuzovala otázky týkající se uplatňování nařízení proti mučení.

Koordinační skupina proti mučení slouží jako platforma, v jejímž rámci si odborníci z členských států a Komise vyměňují informace o správních postupech a jednají o otázkách výkladu nařízení, technických problémech týkajících se zboží uvedeného na seznamech, vývoji souvisejícím s nařízením a jakýchkoli dalších otázkách, které mohou vyvstat. Komise rovněž konzultuje koordinační skupinu proti mučení při přípravě aktů v přenesené pravomoci v souladu s interinstitucionální dohodou ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů[6].

V roce 2020 se konalo jedno zasedání koordinační skupiny proti mučení, které se uskutečnilo ve virtuálním formátu dne 12. října, a jeho účelem byla výměna informací o řadě otázek (shrnutých níže) týkajících se provádění nařízení.

3.1 Vývoj v souvislosti se základním aktem

Komise informovala koordinační skupinu proti mučení o plánech týkajících se návrhu aktu v přenesené pravomoci, kterým se mění nařízení – příloha I (příslušné orgány členských států) a příloha V část 2 (místa určení, na něž se vztahuje všeobecné vývozní povolení Unie) – s cílem zohlednit vystoupení Spojeného království z EU[7], a následně s ní tento návrh konzultovala.

3.2 Obchodní informace: hlášení údajů

Komise představila aktuální stav týkající se výroční zprávy uvedené v čl. 26 odst. 3, a zejména údaje, které hodlá použít. V rámci přípravy následných zpráv rovněž informovala koordinační skupinu proti mučení o svém záměru aktualizovat formulář zprávy tak, aby zahrnoval širší spektrum údajů.

3.3 Přezkum nařízení (EU) 2019/125

---

[4] Společný postoj Rady 2008/944/SZBP, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu (Úř. věst. L 335, 13.12.2008, s. 99).

[5] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2134 ze dne 23. listopadu 2016, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1236/2005 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání (Úř. věst. L 338, 13.12.2016, s. 1).

[6] Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

[7] Ustanovení nařízení se použijí na Spojené království a ve Spojeném království s ohledem na Severní Irsko v souladu s čl. 5 odst. 4 Protokolu o Irsku/Severním Irsku k dohodě o vystoupení ve spojení s bodem 47 přílohy 2 uvedeného protokolu.

Komise předložila zprávu o přezkumu nařízení (EU) 2019/125 spolu s hlavními zjištěními a závěry[8]. Zpráva poskytuje komplexní posouzení nařízení, v němž hodnotí jeho dopad, vliv na celosvětové úrovni, výzvy a příležitosti. Zpráva nastiňuje další kroky ke zvýšení účinnosti nařízení a k zajištění toho, aby i nadále významně přispívalo k boji proti mučení a trestu smrti.

Komise do procesu přezkumu zapojila příslušné orgány členských států, zejména prostřednictvím hodnotících otázek a virtuálního semináře (dne 14. května 2020). Účelem semináře bylo získat přímou zpětnou vazbu a vyslechnout názory a nápady zúčastněných stran ohledně toho, jak zvýšit účinnost nařízení. Proběhla vyvážená a živá výměna názorů na různá témata navržená tak, aby podpořila diskusi. Spolu s dalšími odborníky se semináře zúčastnili zástupci 16 příslušných orgánů EU, organizací občanské společnosti a mezinárodních organizací.

3.4 Obchod bez mučení – regionální a mezinárodní vývoj

Koordinační skupina proti mučení sloužila jako platforma pro výměnu informací a zvyšování povědomí o regionálním a mezinárodním vývoji, zejména pokud jde o zprávu generálního tajemníka OSN nazvanou „*Směrem k obchodu bez mučení: posouzení proveditelnosti, rozsahu a parametrů možných společných mezinárodních norem*[9], která uznává, že společné mezinárodní normy by mohly vést k účinnější regulaci v této oblasti. Jako další krok zřídí OSN skupinu vládních expertů, kteří budou pokračovat v práci vycházející z dané zprávy.

Koordinační skupina proti mučení rovněž informovala o práci na doporučení Rady Evropy[10], jehož cílem je vytvořit rámec umožňující členským státům Rady Evropy účinněji regulovat obchod se zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení a jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení.

[8] COM(2020) 343 final, 30.7.2020.

[9] Zpráva generálního tajemníka A/74/969 ze dne 28 července 2020.

[10] Doporučení CM/Rec(2021)2 Výboru ministrů členským státům o opatřeních proti obchodování se zbožím používaným k trestu smrti, mučení nebo jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (přijaté dne 31. března 2021 na 1 400. zasedání náměstků ministrů).